

Kestävä Tampere 2030 - kohti hiilineutraalia kaupunkia -linjaukset

Yhdyskuntalautakunta 15.5.2018
Kaupunginvaltuusto 18.6.2018
Kaupunginhallitus 26.11.2018

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kestävästi kasvava kaupunki

Tampereella on kestävä kehityksen tavoite strategiassaan:

Tampereen kaupunki toimii ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

Tampereella on selkeät ympäristötavoitteet:

Tampere on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030.

Kestävästi kasvava Tampere arvostaa luontoa, säästää luonnonvaroja ja vähentää päästöjä.

TAMPEREEN KAUPUNKI

Yhdessä tekevä ja inhimillinen | Koulutuksen ja osaamisen kärjessä | Luova ja innovatiivinen | Urbaani ja kestävästi kasvava | Uudistumiskykyinen

Tarvitaan vaikutusten hallintaa ja kumppanuutta

Ympäristöpolitiikka kohti kestävää, hiilineutraalia kaupunkia toteutuu läpi koko kaupunkiorganisaation - toiminnan elinkaaren aikaisia vaikutuksia tunnistamalla, ennakoimalla ja haitallisiin muutoksiin reagoivalla seurannalla.

Ympäristöpolitiikan tavoitteet ja vaikutusten hallinta ulottuvat kaupunkiorganisaation ulkopuolelle mm. isoissa kaupunkirakentamisen hankkeissa ja palvelujen tuotannon kumppanuuksissa yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Toteutuksen ytimessä ovat:

tehokkaat, yhdessä sovitut toimintatavat
älykkäät, päästöjä ja luonnonvaroja säästävät, elinkaaren tunnistavat ratkaisut

Linjaukset päivittävät ympäristöpolitiikan tavoitteet kohti kestävästi kasvavaa, hiilineutraalia kaupunkia

Taustamateriaaleina on käytetty mm.:

Inhimillinen ja vetovoimainen Tampere
Lauri Lylyn pormestariohjelma vuosille 2017-2021

Tampere - Sinulle paras
Tampereen strategia 2030

Ennakointia ja vastuullisia toimintatapoja
Tampereen kaupungin ympäristöpolitiikka 2020

Kunta-alan energiatehokkuus-sopimus
2017-2025

Asunto- ja maapolitiikan linjaukset
2018-2021

Kestävä Tampere 2030 - Kohti hiilineutraalia kaupunkia

YMPÄRISTÖPOLITIIKAN PÄÄMÄÄRÄT 2030

Ilmastopäästöjä
vähennetään
ja hiilinieluja
vahvistetaan

Luonnonvaroja
käytetään ja kulutetaan
resurssiviisaasti

Luontopääomaa
käytetään
kestävästi

Ympäristön tila
on hyvä ja
sitä seurataan

KESTÄVÄ TAMPERE 2030 LINJAUKSET

Kestävä
liikkuminen
ja kaupunki-
rakenne

Kestävä
asuminen ja
rakentaminen

Energian
kestävä
tuotanto ja
kulutus

Kestävä
kulutus ja
materiaali-
talous

Kestävä
kaupunki-
luonto

Hyvä
ympäristön
tila

Seuranta

Kestävä Tampere 2030 -ohjelma:

Tiekartta, toimenpiteet ja toimintatavat kohti päämääriä ja linjausten toteutusta.

1. Kestävä liikkuminen ja kaupunkirakenne 2030

Tampere on kestävästä kaupunkisuunnittelusta, liikkumisesta ja työtapojen edelläkävijä. Ilmastonmuutoksen tuomiin riskeihin on varauduttu. Asuinympäristö on turvallinen, terveellinen ja viihtyisä.

- **Liikenne** on vähäpäästöistä ja tehokasta.
- **Matkaketjut** ovat sujuvia ja liikkumisen yhteiskäyttöratkaisut ovat kehittyneet.
- **Kävely ja pyöräily** ovat kulkumuotoina suosittuja ja reitit ovat yhtenäisiä ja viihtyisiä.
- **Kaupungin metsät, viheralueet ja vesistöt** muodostavat yhtenäisen ja monimuotoisen verkoston, jonka käyttö on sekä taloudellisesti että ekologisesti kestävä.
- **Kaupungin kasvu** on suuntautunut joukkoliikennevyöhykkeelle ja aluekeskuksiin ja matkustustarve on vähentynyt.
- **Kaupungin asuntorakentamisesta** suurin osa toteutetaan täydennysrakentamisena.

Toteutustapoja ja -välineitä valtuustokaudella ovat mm.

- Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2018 - 2021
- Yleiskaavoituksen työohjelma 2018 - 2021
- Asemakaavoitusohjelma 2018 - 2022
- Kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelma (SUMP)
- Kantakaupungin hulevesiohjelma
- Riskien hallinnan suunnitelma
- Raitiotien rakentaminen 2017-2021
- Bussilinjaston ja kaluston kehittäminen
- Pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden parantaminen
- Smart Tampere -kehitysohjelma
- Maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM)

TAMPEREEN KAUPUNKI

2. Kestävä asuminen ja rakentaminen 2030

Asuinalueet ovat houkuttelevia ja omaleimaisia sekä kestävä elämäntapaa ja osallisuutta vahvistavia. Hyvät mahdollisuudet luontokokemuksiin tukevat asukkaiden hyvinvointia. Rakentamisella luodaan edellytykset turvalliselle, terveelliselle ja viihtyisälle asumiselle.

- **Asuminen** on monipuolista, joustavaa ja energiatehokasta ja asumisen älyratkaisut ovat kehittyneitä. Asumisen suunnittelussa arvioidaan hiilineutraaliteetti laaja-alaisesti huomioiden rakentaminen ja ylläpito sekä eläminen kokonaisuutena.
- **Rakentaminen** on ilmastokestävää ja materiaalitehokasta, ja puurakentamista suositaan.
- **Rakentamisen ja käytön aikaiset ympäristöriskit** tunnistetaan ja niiden vaikutukset on minimoitu.
- **Luontoperäiset ratkaisut** infrastruktuurin rakentamisessa ja ylläpidossa ovat käytössä ja ovat lisänneet myös kaupunkiluonnon monimuotoisuutta ja asuinympäristöjen viihtyisyyttä.

Toteutustapoja ja -välineitä valtuustokaudella ovat mm.

- Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2018 - 2021
- Yleiskaavoituksen työohjelma 2018 - 2021
- Asemakaavoitusohjelma 2018 - 2022
- Massataloussuunnittelu
- Smart Tampere -kehitysohjelma
- Puurakentamisen edistämishjelma 2016 - 2020
- Urban Nature Labs (UnaLab) -projekti
- EU-GUGLE -projekti
- AREA 21 -projekti
- Maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM)
- Uusiomaarakentamisen UUMA3-ohjelma 2018-2020

TAMPEREEN KAUPUNKI

3. Energian kestävä tuotanto ja kulutus 2030

Energialähteet ovat vähäpäästöisiä. Energiaa hyödynnetään tehokkaasti älykkäiden lämpö-, jäähdytys- ja sähköverkkojen, energiavarojen sekä älykkäiden rakennusten toimissa yhteen. Älyratkaisuilla ja energiapalveluilla vähennetään myös sähkön- ja lämmön kulutuspiikkejä.

- **Keskitetty energiantuotanto** on lähes hiilineutraalia ja hajautetun uusiutuvan energian merkitys osana energiajärjestelmää on kasvanut.
- **Energiatehokkuustyön tuloksena** olemassa olevan rakennuskannan energiankulutus on laskenut. Fossiilinen erillislämmitys on loppunut.
- **Tehovaihteluita tasataan** kysyntäjoustojen ja muiden uusien toimintamallien avulla.
- **Liikenteen energiankulutus** on vähentynyt, uusiutuvien polttoaineiden osuus on noussut. Infrastrukturi tukee sekä sähköautojen että biopolttoaineiden kasvavaa käyttöä.
- **Energialiiketoiminta ja osaaminen** ovat Tampereella huippuluokkaa. Tampereella on yksi tai useampi alusta, joissa älykkäiden energiaverkkojen ratkaisuja sekä erilaisia kestäviä energialähteitä voi kokeilla käytännössä.

Toteutustapoja ja -välineitä valtuustokaudella ovat mm.

- AREA21-projekti
- STARDUST-projekti
- Hiedanrannan energiajärjestelmän visiotyö
- Energiaviisaat kaupungit (EKAT) -projekti
- Smart buildings & Infra -kehitystyö
- Tampereen Sähkölaitoksen investoinnit ja palvelut
- Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n biokaasulaitos
- Kuntien energiatehokkuussuunnitelma (KETS)
- Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) toteutus

4. Kestävä kulutus ja materiaalitalous 2030

Kiertotalouden periaatteet ohjaavat materiaalien käyttöä. Kaupunki tukee asukkaiden kestävän kulutuksen ratkaisuja.

- **Kaupungin investoinneissa** sekä palveluiden ja materiaalien hankinnoissa tunnistetaan/huomioidaan elinkaaren aikaiset ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset.
- **Massataseen arvioimiseen** ja materiaalien hallintaan kiinnitetään huomiota jo kaavoitusvaiheessa massatalous-suunnittelulla.
- **Materiaalit** uusiokäytetään ja jätteen syntyä ehkäistään.
- **Elintarvikehävikki** minimoidaan.
- **Jätevesien puhdistus** ja ravinteiden kierrätys on tehostunut.
- **Tilojen käyttö** on joustavaa ja tehokasta.
- **Edistetään** kaupunkilaisten mahdollisuuksia käyttää lähipalveluja.

Toteutustapoja ja -välineitä valtuustokaudella ovat mm.

- Asunto- ja maapolitiikan välineet
- Kiertotaloutta edistävä elinkeinopolitiikka ja kiertotalouspuistot Tarastenjärvellä, Kolmenkulmassa ja Hiedanrannassa
- Smart Tampere -ohjelma
- Kestävien hankintojen kriteerien kehittäminen ja tehostettu käyttöönotto
- Kaupungin kiinteistöjen jätehuollon kehittäminen
- Sulkavuoren keskuspuhdistamo ja PJH:n biokaasulaitos
- Asukasysteistyö ja viestintä yhteistyössä Ekokumppanit Oy:n kanssa
- Uuma3 -ohjelma 2018-2020

5. Kestävä kaupunkiluonto 2030

Luonnonvaroja käytetään kestävästi ja hiilinieluja on vahvistettu. Luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkivihreää on lisätty sekä luontomatkailua kehitetty.

- **Luonnon merkitys** kaupunkilaisten hyvinvoinnille ja terveydelle on tunnistettu.
- **Luonnonsuojelualueita** on suunnitelmallisesti lisätty ja luonnon monimuotoisuus on turvattu.
- **Uhanalaisten luontotyyppien** ja lajien sekä maaseutualueiden perinnebiotooppien säilymisestä on huolehdittu.
- **Järvien kestävää virkistys- ja matkailukäyttöä** on edistetty ja luontoretkeilyn edellytyksiä on parannettu.

Toteutustapoja ja -välineitä valuustokaudella ovat mm.

- Luonnonsuojeluohjelma 2012-2020
- Luonnon monimuotoisuuden ohjelmatyö
- Retkeilyalueiden ja järviluontokeskuksen toteuttaminen
- Kaupunkivihreän lisääminen
- Viherkertoimen käyttö maankäytön suunnittelussa
- Ekosysteemipalveluiden arvottaminen päätöksenteon tueksi
- Metsien kestävä hoidon periaatteet,
- Hiilivarastojen ja -nielujen turvaaminen ja lisääminen

6. Hyvä ympäristön tila 2030

Toiminnan elinkaarten aikaiset ympäristövaikutukset tunnistetaan ja hallitaan läpi kaupunkiorganisaation. Ympäristön tilaa seurataan ja parannetaan. Seuranta-tieto on julkisesti saatavilla ja käytettävissä päätöksenteossa.

- **Vesistöjen ravinne- ja haitta-ainekuormitus** on vähentynyt.
- **Juomaveden laatu** on säilynyt erinomaisena.
- **Pohjavesien ja maaperän suojelu** on tehokasta.
- **Ilmanlaatu** on pysynyt hyvänä ja **ympäristömeluntorjunnassa** on onnistuttu.

Toteutustapoja ja -välineitä valtuustokaudella ovat mm.

- Ekotukiverkosto
- Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä
- Tiedonhallinnan, raportoinnin ja seurannan kehittäminen ja ohjelmointi
- Tarkkailu-, kunnostus- ym. ohjelmien toteutus, esim. ilman laatu
- Tampereen vesistöseurantaohjelma 2010 – 2020
- Meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2018 - 2020
- Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2018-2021
- Unalab EU-projekti

